

به نام خدا

وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

(ایرانداک)

خلاصه گزارش طرح پژوهشی سازمانی

عنوان طرح پژوهشی

استاندارد سازی ثبت اسامی کوی و برزن شهر تهران

تاریخ شروع طرح پژوهشی	۱۴۰۲/۲/۱۸	تاریخ پایان طرح پژوهشی	۱۴۰۳/۵/۱۶
نام و نام خانوادگی مجری طرح پژوهشی	سید مهدی سمائی		
نام و نام خانوادگی همکاران طرح پژوهشی			

درباره طرح پژوهشی

تابلوهای کوی و برزن شهرها به خط فارسی نوشته می شود و شکل لاتین آنها نیز روی تابلو درج می شود. قدمت این کار به ۱۵۰ سال قبل بازمی گردد. از آن زمان تاکنون ناهمگونی در نحوه ثبت معادل های لاتین این اسامی وجود داشته است. این ناهمگونیها به دلایلی نظیر عدم سیاست واحد در ثبت اسامی به خط لاتین و نداشتن سیاست نظری مشخص و نامشخص بودن علایم لاتین برای حروف فارسی است. تشتت ثبت اسامی به گونه ای است که ثبت لاتین آنها از منطقه ای به منطقه دیگر و از کوچه ای به کوچه دیگر تفاوت می کند و حتی گاهی معادل لاتین یک اسم واحد در یک تابلو واحد به دو شکل در دوسوی آن نوشته شده است. تابلوهایی نیز وجود دارد که در یک روی تابلو و در معادل لاتین آن تناقض مشاهده می شود. در این طرح انواع تشتت در شیوه ثبت اسامی لاتین کوی و برزن شهر تهران از ۸ منطقه و چندین محله در هر منطقه و و از میان ۳۸۴ مثال و داده و مطابق جدول مورگان و کریسی استخراج و سپس راهکارهایی برای یکدست کردن آنها عرضه شده است. بدیهی است نتایج این طرح به شهر تهران محدود نمی شود و به کار همگون کردن تابلوهای کوی و برزن دیگر شهرهای ایران نیز می آید.

روش پژوهش

روش پژوهش در این مطالعه به منظور شناسایی و تحلیل ناهمگونیها و تشتت های ثبت اسامی کوی و برزن شهر تهران به طور دقیق و

سیستماتیک طراحی شده است. این روش شامل گردآوری داده‌ها به صورت میدانی و استفاده از ابزارهای تصویری و دستی است. در این راستا، پژوهشگر با توجه به شرایط اجتماعی و مشکلات کاربردی، گاهی از تصاویر استفاده نکرده و به نت برداری اکتفا کرده است. این رویکرد به ویژه در مواقعی که موانع اجتماعی بر سر راه گردآوری داده‌ها وجود داشته، به کار گرفته شده است. به طور کلی، داده‌های گردآوری شده عمدتاً شامل تصاویر و عکس‌هایی از تابلوهای اسامی کوی و برزن بوده است.

گردآوری داده‌ها به روش خوشه‌ای چند مرحله‌ای انجام شده است. در این روش، پژوهشگر از چند منطقه مختلف شهر تهران و از هر منطقه چند محله را انتخاب کرده و داده‌ها را جمع‌آوری کرده است. این رویکرد به پژوهشگر این امکان را می‌دهد که نمونه‌ای متنوع و نماینده از وضعیت ثبت اسامی در مناطق مختلف تهران به دست آورد. پس از خوشه‌بندی داده‌ها، اطلاعات به صورت غیر تصادفی و هدفمند برای مطالعه استخراج شده است. این انتخاب هدفمند به پژوهشگر کمک می‌کند تا به طور دقیق‌تری به بررسی ناهمگونی‌ها و تشتت‌های موجود بپردازد.

در این پژوهش، درصد داده‌های گردآوری شده از منطقه ۶ حدود ۵۰ درصد بوده و باقی داده‌ها مربوط به مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۷، ۱۱ و ۱۲ است که در مجموع شامل هفت منطقه می‌شود. این تنوع جغرافیایی در گردآوری داده‌ها به پژوهشگر این امکان را می‌دهد که تفاوت‌های موجود در ثبت اسامی را در مناطق مختلف تهران مورد بررسی قرار دهد. بر اساس جدول مورگان و کرجسی، کمیت داده‌های گردآوری شده ۳۸۴ مورد بوده است که این تعداد به طور قابل توجهی نمایانگر وضعیت ثبت اسامی در تهران است.

گردآوری داده‌ها به صورت هدفمند انجام شده است. به این معنا که پژوهشگر با توجه به فرضیه‌ها و حدس‌هایی که از انواع ناهمگونی‌ها و تشتت‌های ثبت اسامی در ذهن داشته، تصاویر شناسایی و انتخاب شده و یادداشت‌ها از تابلوهای اسامی برداشته شده است. این رویکرد هدفمند به پژوهشگر این امکان را می‌دهد که به طور دقیق‌تری به بررسی و تحلیل ناهمگونی‌ها بپردازد و از این طریق به شناسایی الگوهای موجود در ثبت اسامی کمک کند.

داده‌ها پس از گردآوری، بر اساس نوع ناهمگونی‌ها دسته‌بندی شده و انواع تشتت‌ها از آن‌ها استخراج شده است. این دسته‌بندی به پژوهشگر این امکان را می‌دهد که ناهمگونی‌ها را تفکیک کرده و برای هر نوع تشتت، همه مثال‌های مربوطه را عرضه کند. این فرآیند به ویژه در تحلیل داده‌ها و ارائه نتایج نهایی پژوهش اهمیت دارد، زیرا به پژوهشگر کمک می‌کند تا به طور دقیق‌تری به شناسایی و تحلیل مشکلات موجود در ثبت اسامی بپردازد.

یافته‌های طرح پژوهشی

در این طرح تصویری از تابلوهای کوی و برزن شهر تهران تهیه شد تا نابسامانی در شیوه ثبت اسامی و آوانگاری آنها آشکار شود. تابلوهای کوی و برزن از ۸ منطقه شهرداری تهران تهیه شده است. از هر منطقه شهرداری چند محله اختیار شده و سپس چندین کوی و خیابان انتخاب

شده تا جامعه پژوهش این طرح باشد. کمیت مثالها مطابق جدول گوردون و کریسی است.

در آغاز تشتت ها و ناهمگونی ها به ۱۶ دسته تقسیم شد. از آنجا که تشتت ها جنس متفاوتی داشتند از این لحاظ نیز تقسیمی در آنها صورت گرفت. ناهمگونی هر یک از این شانزده مورد در فصل دوم بررسی و مثالهای هر مورد به دست داده شد. در فصل سوم انواع ناهمگونی ۱۶ گانه تحلیل و برای هر یک به مقتضای جنس تشتت راهکاری عرضه شد

نتیجه گیری و پیشنهادها

مطالعه ناهمگونیها و ارائه راه حلها برای آنها آغازی برای رفع نابسامانیهای ثبت اسامی کوی و برزن در همه شهرها و آبادی های ایران است. آنچه در این طرح انجام شده تصویری کلی از نابسامانیها به دست می دهد. عرضه راه حل ها نیز بخشی از مشکل است و تا رسیدن به نقطه آرمانی فاصله دارد. برای تکمیل این طرح نیاز به ساز و کار و ساماندهی خاص و مستمر است که جز با عزمی ملی و سراسری ممکن نیست